
Llegua - legua - league

Autor:

Data de publicació: 09-06-2013

Llegua

Tipus

Unitats de longitud històriques, unitat sense conversió estàndard al SI, unitat de mesura anglesa i unitat de mesura antropomètrica

Unitat de
longitud

Conversions d'unitats

A unitats estàndard

3 mi

24 fur

Lleguari situat a la localitat de Bailèn (Jaén - Espanya).

La llegua és una antiga unitat de longitud que expressa la distància que una persona o un cavall poden caminar en una hora, és a dir, és una mesura itinerària (del llatí, iter: camí, període de marxa). Atès que una persona recorre normalment a peu una gamma de distàncies, la llegua es manté en aquesta gamma, però segons el tipus de terreny predominant a cada país o segons la conveniència estatal, la paraula llegua abasta distàncies que van dels 4 als 7 km, sent les més freqüents les llegües que es troben en la mitjana de tals extrems.

Contingut

Història

Aquesta mesura variava segons l'ús que se li donava. Per exemple: una llegua francesa mesurava 4,44 km, la llegua de posta feia 4 quilòmetres i la llegua marina equivalent 1/20 part d'un grau del meridià terrestre (que mesura 111,11111 km o 111.111,11 m), és a dir una longitud de 5,55555 km (5.555,55 m).[1]

La llegua es va emprar a l'antiga Roma, essent equivalent a 3 milles romanes, és a dir, uns 4,435 km. L'origen de la milla és el parasang persa, que va arribar als romans a través dels grecs.

Llegua catalana[2]

Diverses milles / llegues històriques d'un llibre de text alemany datat el 1848 (donades en peus, metres i fraccions d'un meridià

Llegua antiga. Mida itinerària catalana equivalent a 6,7176 km,[3][4][5] o 4 milles catalanes,[6] o 4.320 canes de Barcelona.[3]

Llegua de Colom: 6.779,66 m.[7] (Llibre copiador: 1º a l'equador = 56 milles i 2/3 = 14 llegues 1/6).[8]

Llegua jurídica. Mida itinerària catalana equivalent a 4,1985 km.[9]

Llegua marina (o llegua moderna). Mida emprada en nàutica (?s.xix), equivalent a 5,55 km (= 3 milles).[10][11][12]

Llegua castellana

La llegua castellana es va fixar originalment en 5.000 vares castellanques, és a dir, 4,19 km o unes 2,6 milles romanes, i variava de manera notable segons els diferents regnes espanyols, i fins i tot segons les diferents províncies, quedant establerta el segle xvi com 20.000 peus castellans, és a dir, entre 5.573 i 5.914 metres.[13]

La llegua de 20 al grau va començar a ser utilitzada a Espanya durant el segle xvii en substitució de la llegua de 17,5 al grau, és a dir de 17,5 llegües per grau de longitud, encara que aquesta última es va seguir utilitzant de manera profusa molt després de ser oficialment abolida per Felip II el 1568. També es van emprar les de 18 al grau i 25 al grau que equivalien a 1/18 i 1/25 del grau del meridià terrestre.[1]

Les llegües, dividides en vint mil peus, que equivalen a 5.572,7 metres, eren les utilitzades per mesurar els camins d'Espanya, abans d'adoptar els quilòmetres del sistema mètric decimal. El 1769 una norma establia marcar els camins amb els "Lleguaris", que assenyalaven les distàncies. El punt zero es va establir a Madrid i es troba encara a la Puerta del Sol.

Carles IV d'Espanya, per Reial Ordre de 26 de gener de 1801, va establir:

«

Perquè la llegua correspongui aproximadament al que a tot Espanya s'ha anomenat llegua (que és el camí que regularment es camina en una hora) serà aquesta llegua de vint mil peus, la que es farà servir en tots els casos que es tracti d'ella, siguin camins reials, en els Tribunals i fora d'ells.[14]

»

Llegua imperial

La llegua imperial és la unitat més gran del Sistema Anglosaxó d'Unitats. Aquesta és l'única llegua que té una definició i equivalència exactes, ja que equival justament a 4,828032 quilòmetres.

Equivalències

3 milles

24 Furlongs

240 cadenes

960 rods

5.280 iardes

15.840 peus

Llegües en ús

En algunes zones d'Amèrica Llatina es segueix emprant de forma no oficial. La distància exacta varia, però, en els diferents països.

En algunes àrees rurals de l'Argentina i de l'Uruguai, una llegua equival a 40 quadres, és a dir, 5.196 m.
A Yucatán i altres parts del Mèxic rural encara s'utilitza una hora lluny en el sentit original de distància que es pot recórrer a peu en una hora. Per això, una llegua en una carretera bona suposa una major distància que una llegua en un camí pedregós.
A Guatemala, en alguns municipis de l'àrea rural, les persones encara es refereixen a la distància d'aproximadament 4 km com llegua.
A Colòmbia, fins a mitjans del segle XIX es va utilitzar una versió de la llegua anomenada llegua granadina, que equivalia a 5.000 m (5 km).[15]

A l'Argentina el fons de la llegua significar inicialment (segle XVI) la distància màxima des del front (l'entrada) fins al "fons" (límit oposat a l'entrada) d'una propietat del tipus "cinquena", encara que després la frase "fons de la llegua" va passar sovint a significar el límit màxim que en una hora (i fins i tot una jornada) podia recórrer un genet.

En l'actualitat, encara que la gent del camp conegui el sistema mètric decimal prou bé, és freqüent que s'usi la paraula llegua, ja sigui en sentit figurat ("tal lloc està a un parell de llegües" amb el significat de: "està a una distància ni molt propera ni llunyana, a la qual es pot accedir en un dia, encara que amb alguna fatiga"), o ja sigui en el sentit "antic".

Vegeu també

Sistema anglosaxó
Unitats de longitud
Terra esfèrica
Colze (unitat)
Milla àrab
Milla
Estadi (mesura)
Itinerarium

Referències

El Pequeño Larousse Ilustrado, 1998, 3ª edición, 1997.

Llegua a Optimot

«llegua antiga». Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona: Grup Enciclopèdia Catalana.

Pilar Arnau i Segarra; Pere Joan i Tous & Manfred Tietz. Escribir entre dos lenguas. Edition Reichenberger, 2002, p. 36—. ISBN 978-3-935004-33-6 [Consulta: 14 setembre 2012].

"...Moreover, the scales of distance used on all portolanos were unrelated to any units of measurement used in the Mediterranean except in Catalonia. The Catalan units were believed to have been inherited from the Carthaginians; and since ..."John Ivimy. The Sphinx & the megaliths. Harper & Row, 1975. ISBN 978-0-06-012152-5 [Consulta: 13 setembre 2012].

Onofre Pou. Thesaurus puerilis: vbi quae de rebus domesticis latine scire oportet in Valentinorum et Gotholanorum gratiam praeposita vulgari lingua obiter additis aliarum rerum multarum vocabulis ex officina P. A Huete, 1575, p. 76— [Consulta: 17 setembre 2012].

George Emra Nunn. The Geographical Conceptions of Columbus: A Critical Consideration of Four Problems. Ayer Publishing, 1924, p. 7—. ISBN 978-0-8369-6984-9 [Consulta: 26 setembre 2012].

Miles H. Davidson. Columbus Then and Now: A Life Reexamined. University of Oklahoma Press, 1997, p. 70—. ISBN 978-0-8061-2934-1 [Consulta: 6 gener 2013].

Salvador García Franco. 5The "Portolan Mile" of Nordenskiöld. Imago Mundi, 1992, p. 1–2 [Consulta: 23 setembre 2012].

"...41 Nordensk., op. cit., p.19, 42 Nordensk. called this length-measure the "portolan-mile" which corresponds to 3.15 stadia or 5,830 meters. 4^ ""Skelton stated that it is called the Pisane after the place where it was found.."Leslie Ching-yee Li. Evolution of the Far East on Portuguese portolan charts, 1500-1650. University of Wisconsin--Madison. Libraries, 1974 [Consulta: 23 setembre 2012].

James R. McGovern. The World of Columbus. Mercer University Press, 1992, p. 93—. ISBN 978-0-86554-414-7 [Consulta: 23 setembre 2012].

Altolaquirre Y Duvalé, Angel De. Cristobal Colón y Pablo del Pozzo Toscanelli. Editorial MAXTOR, 16 febrer 2006, p. 49—. ISBN 978-84-9761-257-9 [Consulta: 6 gener 2013].

Jorge Juan y Santacilia; Antonio de Ulloa. Observaciones astronomicas y phisicas: hechas de orden de S. M. en los roynos del Peru. Impr. real de la Gazetta, 1773 [Consulta: 14 setembre 2012].

Implantació del sistema mètric decimal a Espanya i seva incidència en la cartografia

«Biblioteca Luis Angel Arango». Arxivat de l'original el 2009-04-13. [Consulta: 26 març 2010].

Bases d'informació

GEC (1)